

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שצביאות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל
רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש י שבט תשע"א שבת - ירושלים 4:21 תלאביב 4:35 חיפה 4:25 מוצ"ש - ירושלים 5:37 תלאביב 5:38 חיפה 5:36 ר"ת 6:14

פרשת בשלה

אמונת חכמים

"בריאות ורפואה" 45
הופץ השבוע

להאמין בכוחם של חכמי התורה. להשמע להוראתם ולעשות כעצתם!

נלמד מהפסוק: "ויעשו כן" (פרק יד-ה)

וכתב רש"י: להגיד שבחן, ששמעו לקול משה ולא אמרו היאך נתקרב אל רודפינו, אנו צריכים לברוח, אלא אמרו: אין לנו אלא דברי בן עמרם! (מכילתא).

באחד מאגרותיו כותב רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: "הקללה הגרועה ביותר היא, כאשר באים נערים ויריבו בזקן. משליכים אחר גוים את הדרך הישנה המסורה לנו, ובאים באידאולוגיות ובאידיאות חדשות. שיטות ודרכים חדשות, זה הרע מכל רע! אמנם היו זמנים ותמורות שונות בעם ישראל. היו עליות וירידות, אולם תמיד היו מנהיגי הדור, הזקן ונשוא פנים, ולא אשה מושלת בהם או נער קטן ינהג בהם".

בשיחה שנשא הרב שך (לאחר "מבצע אנטבה" בשנת תשל"ו) אמר: "התורה מלמדת אותנו לא להיות נטפל. לא להיות שטחי. ולא להתלהב מכל מה שמתפעל הרחוב. יש לנו דרך משלנו, והיא דרך התורה. ורק ההלכה מכריעה, בלי התחשבות בדעת הקהל. אם לפי הדין אין לעשות את הדבר, אין הצדקה למעשה גם אם המעשה הצליח, כמו שאסור לעבור תחת כותל רעוע. אם אחד עבר והצליח, זו אינה חכמה. הצלחות זה לא חכמה. החכמה האמיתית היא מה שההלכה קובעת". (מכתבים ומאמרים).

העיד הר"ד שלמה לורנץ ז"ל על משפט שהיה שגור בלשונו של הגרא"מ שך: "אני כשלעצמי, איני יודע שום דבר. כשאני מכריע באיזה נושא, אני חושב מה היו מכריעים החפץ חיים, רבי חיים עוזר, החזון איש, והבריסקר-רב. אני משתדל לרדת בכל שאלה לסוף דעתם, וכך אני מכריע... מה שראינו אצל החפץ חיים עושים. ומה שלא ראינו לא עושים".

פעם ביקשו עסקנים לעשות פעולה מסויימת, אך הרב שך הורה להמנע מפעולה זו "כי אצל החפץ חיים ראינו שלא זו הדרך". נכנסו העסקנים לביתו של הרב שך כדי להסביר לו בטוב טעם ודעת את התועלת שבדבר...

אמר להם הרב שך את הדברים הבאים: "איני מתווכח עם הסברות שאתם אומרים. יתכן שאתם צודקים, ויש הגיון בדבריכם. אבל את כלל ישראל לא מנהיגים בסברות, גם לא בסברות נכונות... את כלל ישראל מנהיגים רק עם מסורת, המסורת מהחפץ חיים בענין זה היא, שאין זו הדרך הנכונה, וזה שקול כנגד כל הסברות שלכם." (עפ"י "במחיצתם")

כוחם של חכמים לרפא...

כאשר שהה הצדיק רבי מנדל זצ"ל (בנו של רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל) בשוויץ, בימים שלאחר הצלתו, באו לפניו שני יהודים וסיפרו לו כי קרובת משפחתם שוכבת על ערש דווי בבית החולים בבודפסט והרופאים אמרו נואש למחלתה.

הראו לו מברק שנשלח להם מבית החולים עם כל פרטי המחלה, ובקשווה להתפלל לרפואתה. ענה להם הרבי כי ילכו ויראו את המברק לרופא אחד בבעטנבערג וישאלוהו האם יש תרופה למחלתה. כשבאו לפניו ובדק את הממצאים אמר להם: "מצטער אני כי אין בכוחי לעזור לכם. לפי מיטב ידיעתי בתחום הרפואה, אין תרופה למחלה זו..."

מסרו הללו לרבי את דברי הרופא, והרבו להתחנן לפניו שיעתיר רחמים ותפלות בעדה. פתח רבי מנדל וסיפר להם את המעשה הבא:

אצל זקני הקדוש רבי חיים מצאנז זצ"ל בעל ה"דברי חיים", קרה מקרה ואחד מילדיו חלה והגיע עד שערי מות, רח"ל, ותרב בביתו היללה והבכי, אך לא רצו לספר זאת לדברי חיים, כדי שלא לצער. הגבאי שחש מהאסון המתקרב לא מסוגל היה לשאת את הסבל ורץ לחדרו של ה"דברי חיים" וסיפר לו את מה שאמרו הרופאים כי נשקפת סכנה לחיי הילד! הרגיע אותו הדברי חיים ואמר לו: סימן הוא בידי, כי אם הרופאים מתייאשים אזי וודאי עוד יחיה שנים רבות. וכך הוה...

כשסיים רבי מנדל את סיפורו, ביקש מהם ק"ס פרוטות לפדיון נפש והלך לטבול במקוה. בצאתו, אמר להם: "עשיתי פדיון נפש ובעזרת השם הצלחתי והיא תבריא!... ואכן לא עבר זמן רב ומבית החולים הגיעה הידיעה כי הוטב מצבה מן הקצה אל הקצה והיא חוזרת לאיתנה..."

רבינו הק' משינאווא - ח"ג

בטחון ושמח בחלקו

לבטוח בה' שישפק לו כל צרכו. ישמח בחלקו ולא ידאג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו" (פרק טזד)

ופירש רש"י (מהמכילתא): דבר יום ביומו - צורך אכילת יום, ילקטו ביומו, ולא ילקטו היום לצורך מחר. עוד אמרו חז"ל (במכילתא): דבר יום ביומו - מי שברא היום ברא פרנסתו, מכאן היה רבי אלעזר המודעי אומר: כל מי שיש לו מה יאכל היום, ואומר מה אוכל למחר, הרי זה מחוסר אמנה.

גדרו ומהותו של בטחון אמיתי

"ענין הבטחון הוא" - כותב רבינו יונה ז"ל (בפירושו על משלי פ"ג-כו) - "שלא יבטח באדם וידע באמת כי אין ביד בשר ודם להטיב לו ולהצילו, זולתי אם יגזור השי"ת כענין שנאמר ארור הגבר אשר יבטח באדם (ירמיה י"ה) ונאמר "חדלו לכם מן האדם" (ישעיה ב"ב). וכן ידע באמת כי לא ביד בשר ודם להרע לו כענין שנאמר "באלקים בטחתי לא אירא מה יעשה לי אדם" (תהלים נ"ה).

עוד כותב רבינו יונה: "דע כי הבטחון הוא שלא יתערב בו שום ספק, ועל דרך משל נבאר כי ענין הבטחון כשכיר הבוטח על המלך ועמל בכל כוחו לפניו בשמחה ובטוב לבב מרוב מבטחו על המלך ומדעתו כי יתן לו משכורתו שלימה. והנה הבוטח בהשי"ת, גם אם ימצאו צרות רבות ורעות יתאמץ בעבודת השי"ת ויבטח באמת כי שכרו כפול ומכופל וכי השי"ת יבחר לו הטוב. ואם יוכיחוהו ה' בעולם הזה, כי זאת לטוב לו להעביר את עוונותיו ולקרבו אל ה' ולהאדיר חלקו בעולם הגמול, כי שלות העולם הזה כהבל ואין... עכ"ד רבינו יונה. נמצאנו למדים מדברי רבינו יונה, שהבוטח באמת ובתמים בהשי"ת מקבל כל אשר נגזר עליו ממנו יתברך הן לטוב והן למוטב, באהבה ובשמחה, כי יודע שכל אשר קורהו הוא אך ורק לטובתו "ושכרו כפול ומכופל".

ב"הגבלת" הטובה שניתנת לנו ישנה טובה עצומה

ומענין ביאורו של החתם סופר (ע"ה - שמות) ממנו עולה שגם ההגבלה וה"חסרון", כביכול, שנראה לנו שיש בטובה שמשיפע עלינו השי"ת, בזה עצמו יש טובה גדולה ומכופלת, וכך ביאר החתם סופר את שאומרים אנו בתפלת נשמת: "ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו" שלכאורה צריך להבין בשלמא "ברעב זנתנו" מובן השבח שיש בזה, אך מה פשר השבח של "בשבע כלכלתנו"?

וביאר החתם סופר עפ"י מה שאומרים חז"ל (ערכין טז): שכל שעברו עליו ארבעים יום בלא יסורים, יש לו לחשוש שמא קיבל עולמו בחייו. וכפי שמצינו בגמרא (סנהדרין קא). שכאשר חלה רבי אליעזר הגדול, אמר לו רבי עקיבא: כל זמן שראיתי את רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מביאש ואין דבשו מדביש, אמרת: שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו בחייו. ואולם אחר שראה רבי עקיבא שרבו חלה, אזי נחה דעתו.

וכביאור הרמב"ן (בספרו תורת אדם) שזהו נגד טבעו של עולם, שתהיה מציאות כזו שהכל יוזמן לאדם כפי רצונו, אלא אם כן מקיימים בו, חלילה: "משלם לשונאיו על פניו להאבדו". מעתה יובן השבח של "בשבע כלכלתו", שכן מצינו שתיבת "מכלכל" מובנו הוא "כדי צרכו", לא מעבר לכך, וכמו שנאמר "ויכלכל יוסף את אחיו לחם לפי הטף" (בראשית מז-יב) ופירש רש"י: לפי הצריך לכל בני ביתו. על כך מודים אנו להשי"ת ש"ברעב זנתנו" ו"בשבע כלכלתנו" ולא הענקת לנו יותר מדי בשפע, כדי שלא נקבל את עולמינו בחיינו, ואזי נזכה לחיי העולם הבא.

כלל חשוב ויסודי המסייע למדת הבטחון

כלל חשוב במדת הבטחון היה כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה - רבי מאיר יחיאל זצ"ל, משנן לחסידיו: מה שמוכן לאדם משמים, בא אליו בהסח הדעת! ואילו אחרי מה שהאדם רודף להשיגו, אין האדם משיג!

דוגמא לכך מוצאים אנו אצל הדגים: אם נשים לב ניווכח, שבהפתח מעיו של הדג וימצא בו דג בלוע, הרי שהוא מצוי בצורה כזו כשראשו כלפי הזנב של הדג הבולע...

הלא השכל מחייב את ההיפך: כיון שהדג שאחריו רודף הדג האחר, צריך היה להכנס למעי הדג לפי בריחתו. אלא הוכחה מכאן, שלא הדג הנרדף הוא שנכנס לתוך פי הרודף, אלא הדג הבא מהכיוון הנגדי.

שכן אילו השיג את הדג שהוא רודף אחריו לבולעו, הרי היה נחנק. מפני שסנפירי הדג הנרדף כשהם בתנועה, היו דוקרים את גרונו ושמים לו מחנק... ואילו כאשר בא דג מהכיוון הנגדי ונכנס לפיו, אזי נסגרים הסנפירים באופן טבעי...

וכך גם לגבי האדם: אחרי מה שהוא ררוף - עלול להחניקו! ואילו המזומן לו - בא לתוך פיו בלי מכשול!

הבוטח בה' חסד יסובבנהו

הגה"צ רבי הלל ויטקינד זצ"ל (ראש ישיבת בית הלל) היה תלמידו של הסבא מנובהרדוק ולמד אצלו שש שנים את דרכי "מדת הבטחון ללא השתדלות".

פעם שהה רבי הלל בשיקאגו והיה צריך לנסוע לניו יורק. הטיסה היתה אמורה להיות בשעה תשע. והאיש שהסיעו אמר שכבר הגיעה השעה רבע לתשע ועדיין רחוקים הם מנמל התעופה. על כן הציע האיש לרבי הלל: הבה נשוב כי לא נוכל להגיע לשם עד השעה תשע.

אך רבי הלל אמר לו: אם רצונו של השי"ת שנספיק לטיסה, היפלא מה' דבר? על כן תמשיך לנסוע... והנה כבר הגיעה השעה תשע ועדיין רחוקים הם מהנמל. שוב חזר הנהג ואמר לרבי הלל: "אין ברירה זה אבוד צריך לשוב חזרה, חבל על הנסיעה לשם". אך שוב הורה לו רבי הלל להמשיך לנסוע. ניסה הלה לשכנע כי נוסעים לשוא, אך רבי הלל עמד על שלו.

ואמנם הם הגיעו באיחור ניכר. הם מיהרו לשאול האם הטיסה כבר יצאה ונענו שיש עיכוב בזמן הטיסה. רבי הלל נכנס למטוס ונוכח לראות שכל הצוות מנסה לסגור את דלת המטוס אך זו "מתעקשת" שלא להסגר... התיישב רבי הלל במטוס, דחפו שוב את הדלת ואז נסגרה והמטוס המריא.

השגחה גלויה...

סח הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א: גם כאשר מחתנים ילדים יש לבטוח בהשי"ת ולא לדאוג על "כסף מנלן", כי רואים בחוש השגחה גלויה. כדוגמא לכך סיפר רבי חיים:

"פעם ביקש ממני יהודי שאכתוב הערות והגהות על ספר אחד, ואמר לי כי הוא שליח של יהודי עשיר מארצות הברית ועדיף לא לסכם עמו מראש על סך התשלום עבור העבודה, כי אפשר לסמוך עליו שמשלם טוב...

"במשך כל ערב עסקתי בעבודה זו כמחצית השעה, וכשסיימתי את המלאכה לא קיבלתי פרוטה מאותו יהודי בארה"ב. והנה לאחר כשבע שנים הוצרתי לחתן את אחד מילדי ונזקקתי לסכום מסויים. בדיוק אז נשלח לי לפתע, מאותו יהודי בארה"ב, בדיוק אותו הסכום שהייתי נצרך לו, והשליח כלל לא ידע מזה.

אגב: בענין הלואת כספים סיפר רבי חיים: אדם שאל את החזון איש, האם יכול ללוות כסף אף שאינו יודע מהיכן יחזיר, וזאת על סמך "בטחון" בהקב"ה ששיג לו מעות. השיב לו החזון איש: אתה יכול רק אם גם אתה תלוה לשני על סמך "בטחון"...

עפ"י דרך שיחה

ענוה ובטול עצמי

מעלה לאדם אשר עם כל גדולתו נוהג בענוה ומבטל עצמו בפני זולתו!

נלמד מהפסוק: "ונחנו מה כי תלינו עלינו" (פרק טז-ז)

ואמרו חז"ל: אמר להם הקב"ה לישראל חשקני בכם שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה אתם ממעטין עצמכם לפני. נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני "ואנכי עפר ואפר". למשה ואהרן, אמרו "ונחנו מה". לדוד, אמר "ואנכי תולעת ולא איש". עוד אמרו: גדול שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר באברהם, דאילו באברהם כתיב "ואנכי עפר ואפר" [שיש בהם ממשות כלשהי] ואילו במשה ואהרן כתיב "ונחנו מה". ואמר רבא... אין העולם מתקיים אלא בשביל משה ואהרן. כתיב הכא "ונחנו מה" וכתיב התם "תולה ארץ על בלימה" (חולין פט.).

מובא בספה"ק (חובת הלבבות ועוד) שאין אדם יכול לקיים עבודת השי"ת אלא אם כן יקבל על עצמו תחילה ההכנעה והשפלות ויתנער מכל סוגי השררה. ונאמר "קרוב ה' לנשברי לב", שכלי תשמישו של הקב"ה מאנין תברין. שאם הלב נשבר אינו קולט אהבת העולם הזה והבליו ומוכן להשראת השכינה, ולכן המתפלל צריך שיכוון לבו אל קדש הקדשים, והיינו שלבו עצמו יעשה מדור לשכינה. וזהו שאמרו, אם אינו יודע לכוון הרוחות, יכוון ליבו לאביו שבשמים.

וכן לענין מעלות התורה: אמרו חז"ל, מה מים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך, כך תורה מנחת מי שדעתו גבוהה עליו ומדבכת במי שדעתו נמוכה עליו, ומה מים אין מתקיימים בכלי כסף וזהב אלא בירוד שבכלים, כך תורה אין מתקיימת אלא במי שעושה עצמו ככלי חרס.

האופן הראשון מדבר בענוה שנוהג עצמו בינו לבין עצמו. והאופן השני בענוה שנוהג כלפי חבריו ותלמידיו. כמו שאמרו חז"ל שהיה דוד המלך ע"ה מלמד לחכמים על גבי קרקע, ואמר לו הקב"ה, הואיל והשפלת עצמך תהא כמוני.

וע"י ענוה זוכה שתלמודו מתקיים כמו היין שמתקיים בכלי חרס, וזו היתה מדתו של רבי יוחנן בן זכאי, שלא קדמו אדם בבית המדרש ולא הניח אדם בבית המדרש ויצא.

ומעשה היה בחסיד אחד שהיה מתבודד והיה פורש מכל עניני העולם הזה ודבק בהשי"ת. ובמשך הזמן נכנס לישוב. ומתוך שלא הכירו בו עשוהו שמש בבית הכנסת. וכשהיה נותן שמן בנרות היה שופך מן השמן החוצה מרוב דביקות, שלא היה יכול לכוון לתת השמן בתוך הנרות. הסתכל בו חכם העיר והכיר בו, ואמר לבני העיר: רואה אני שאיש זה ראוי שיהיה חכם במקומו, ואני אהיה השמש תחתיו. (עפ"י מעם לועז).

"כבוד הוא בבחינת 'פשטידה' המיועדת לשבת..."

באחד הימים נסע החפץ חיים עם הגאון רבי משה לונדינסקי זצ"ל למוסקבה למען איסוף כספים לטובת ישיבתו בראדין. כשהגיעה הרכבת למוסקבה, המתין להם שם רבי יצחק קפלן. שכן החפץ חיים הודיע לו מראש כי הוא עומד להגיע וביקשו כי יחכה לו בבית הנתיבות, על מנת שיראהו להיכן ללכת.

יחד עם זאת ביקש ממנו החפץ חיים שלא יפרסם את דבר בואו, מפאת כי לא רצה שימתינו לו רבים ויתנו לו כבוד, ממנו ברח כל ימיו. ואכן כך אירע, אף אדם מלבד רבי יצחק קפלן לא ידע על בואו של הח"ח כפי רצונו של הצדיק.

ואולם אחר זמן מועט נודע לנדיבים ולשאר האנשים דבר בואו של החפץ חיים, רובם באו לבקרו במקום אכסנייתו.

אחד מגדולי הגבירים ר' זליג פרסיץ התאונן בפני הח"ח, מדוע לא הודיעו על דבר בואו קודם לכן, כי אז יכלו לארגן לו קבלת פנים הראויה לכבודו...

ענה לו הח"ח כי דרכו לברוח מן הכבוד, ודוקא בגלל שחשש מקבלת פנים מכובדת שמר את דבר בואו בסוד. אמר לו ר' זליג פרסיץ: "רבי, אמנם על כבודך רשאי אתה למחול, אבל כבוד התורה מה תהא עליה".

שאל אותו הח"ח: "אמור לי ר' זליג, האם אשתך מכינה פשטידה לכבוד שבת?" ענה ר' זליג: "ודאי פשיטא, מה השאלה. המשיך הח"ח ושאל: "ובכן, אם היה עולה בדעתך לאכול את הפשטידה בערב שבת, האם היתה אשתך נותנת לך?" ענה ר' זליג: "ודאי שאשתי לא היתה נותנת לי לאכול את הפשטידה המיועדת לשבת, בערב שבת".

אמר לו הח"ח: "כבוד הינו בבחינת 'פשטידה' המיועדת לעולם הבא, יום שכולו שבת. והכיצד אוכל את הפשטידה בעולם הזה שזה לא זמנה..."

דוגמא מחיי אבי - בשבילי ראדין

מדת הרחמים

להיות חומל ומרחם על הזולת הזקוק לכך!

נלמד מהפסוק: "זה א-לי ואנוהו" (פרק טו-ב)

ודרשו חז"ל: אבא שאול אומר "ואנוהו" - הוי דומה לו, מה הוא חנון ורחום אף אתה היה חנון ורחום. ופירש רש"י: "ולשונו ואנוהו, אני והוא, אעשה עצמי כמותו לדבק בדרכיו", (שבת קלג:).

מדה זו של רחמים ניכרה במיוחד אצל מאורי ישראל ומנהיגיו בכל הדורות, כאשר נהגו בחמלה ורחמים עם כל ברואיו של הקב"ה. לא רק ביחס שבין איש לרעהו אלא ביחס לבעלי חיים. בבחינת "ורחמיו על כל מעשיו".

וכפי שמצינו אצל משה רבינו ע"ה בהיותו רועה צאן חמל על הגדי והרכיבו על כתפיו כמובא במדרש (שמות ב"ד) ואמר לו הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם, כך חיך אתה תרעה צאני ישראל.

והזהירה אותנו התורה בציווי מיוחד (שמות כג"ה) לחוס על בעל החיים הרובץ תחת משאו. וכן ציוותה התורה "לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו". וביארו רבותינו הראשונים, לפי שהשור מעלה גרה והחמור אינו מעלה גרה. וסבור החמור שהשור אוכל תמיד כשהוא חורש עמו. ויש לו צער. ואם כך לבעלי חיים, קל וחומר ביחס לאדם.

מרחם על הבריות

למרות חולשתו של הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, בשנות חייו האחרונות, היתה דלת ביתו פתוחה לכל הנזקקים, העניים והחלכאים, בכל שעות היום והלילה. הללו היו פוקדים את ביתו פעמים רבות כדי לשבור רעבונם מבלי לחוש עצמם כזרים בבית זה.

פעם אירע, ואשה אחת עניה ניצלה את נדיבותו של הרב צדקה, ואת לבה הרחום של הרבנית. היא התנהגה בדירתם כבת בית ומידי פעם נטלה לעצמה ממצרכי המזון אשר במטבח. חשב מאן דהו להעיר לה. ברם הרב צדקה לא הרשה לו בשום אופן באומרו: "וכי האוכל בבית שלי הוא, הרי הוא של הקב"ה..."

וזאת ליהודה

בין איש לרעהו

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

להקפיד שלא להקפיד

השתלשלות השידוך. מאז ששלומי נישא חלף מספיק זמן שהשווער ירשה לעצמו לדבר איתו היימיש. "כאשר בירתי עליך פניתי לכמה וכמה ועם כולם "נתקעת". הרגשתי שאני לא מצליח לברר היטב". השווער לא הבחין כיצד סומק עז הולך ומתפשט על פניו של שלומי, או שמא הבחין ויחיס זאת לביישנות טבעית. "קמתי ונסעתי לישיבה קטנה בה למדת. חיפשתי את המשגיח - שנעדר מהישיבה באותו יום, אבל בדיוק אז הגיע - ושאלתי אודותיך". השווער לא שמע את פעימות ליבו המהירות של שלומי שעמד על סף התקף לב (בסך הכל הוא כבר לא היה צעיר כל כך...) "אין לך מושג. המשגיח כל כך שיבח אותך! הוא פרגן מכל הלב ולא הותיר אצלי כל ספק שאותך אני רוצה בתור חתן. והשאר - ככל הידוע לך - היסטוריה!..."

תעלומה!!!

* * *

תעלומה ויש פותר לה: בהזדמנות הראשונה מיהר שלומי לישיבה קטנה, פגש את המשגיח (ממנו כבר ביקש מחילה לפני מספר שנים) וביקש להבין הכיצד ומדוע דווקא הוא יצא מגדרו ופרגן עליו כל כך?!

המשגיח קיבל אותו באהבה ובשמחה, וכאשר שמע את שאלתו שקע בשתיקה קצרה. כחכח בגרונו והחל לספר: "דע לך שאותו מעשה שעשית פגע בי אנושות. למרות שביקשת ממני מחילה, ולמרות שמחלתי לך, הקפידה בלב לא נמחקה. חלפו שנים ואני מבחין שבני ובנותיי הגיעו לפרקם, אך לא הצליחו להשיג שידוך. כל החברים שלי אירסו, חיתנו, ואני תקוע. עוד בן נכנס לשידוכים, עוד בת מתקרבת לגיל ושום דבר לא זז. כמדומה שאני לא צריך לתאר לך את התחושות הקשות..."

"יום אחד נשברתי. נסעתי לציון של איזה צדיק ואמרתי שם פרקי תהילים בהשתפכות הנפש. התמוגגתי מדמעות. כעבור כמה שעות הוקל לי במקצת. התיישבתי וערכת לי לעצמי חשבון נפש נוקב על מה עשה לי השם ככה!"

"ואז נצנצה בי המחשבה: אולי, אולי הכל קשור אליך שלומי. אולי הקפידה הזו שנטועה אצלי בלב מעכבת לא רק אותך - אלא גם אותי! אמרתי לעצמי; נכון שהדם שלי נשפך אבל אני מוחל לך במחילה גמורה מלב שלם ובנפש חפצה!"

"עם ניצחון זה חזרתי לישיבה".

"עוד לא הספקתי להתמקם בחדר שלי וראש ישיבה מוכר דופק בדלת ומבקש לברר... עליך! הייתה לו בת קצת מבוגרת. נו, אתה יכול לתאר לעצמך איזה נחלים של טוב שפכתי על ראשך..."

* * *

שלומי לא יכל להרגיע את מחשבותיו הנסערות. המשגיח לא המתין והטיל פצצה נוספת: "אני לא יודע אם שמת לב. אבל באותו יום, ובאותו עמוד, בו התפרסמה מודעת האירוסין שלך התפרסמה גם מודעת האירוסין של ביתי הבכורה! מאז בס"ד חיתנתי כבר ילדים נוספים".

"מה שלמדתי מכל הסיפור" סיים המשגיח "זה שלמרות שאמנם "מחלתי", אבל הקפידה שנותרה בלב עיכבה אותך - וגם אותי! למדתי מכאן עד כמה צריך להקפיד שלא להקפיד!"

נשלח ע"י ה"ה שלמה דבוש תל ציון, שמע את הסיפור ממור אביו ע"ה

ככל שהיה שלומי מיוחס (בן לראש ישיבה דגול!) כך גם היה שובב - בלשון המעטה. מידי מספר חודשים מצא את עצמו מרוחק מהישיבה למספר ימים, אך "זכות אבות" היא שעמדה לו למצוא את עצמו בכל פעם מחדש בין כתלי הישיבה לצעירים.

אבל מסתבר שגם לזכות אבות יש גבול. אחד התעלולים שלו היה כה חמור, שהוא נשלח מן הישיבה לצמיתות. התעלול היה קטלני בפני עצמו, אך מלבד זאת הוא פגע גם במשגיח הישיבה בצורה קשה שלא תתואר.

במשך מספר חודשים שהה שלומי (שם בדוי כבר אמרנו?) ב"מעצר בית". לא שמישהו עצר אותו שם, אלא ששישיבה חדשה שתסכים לקבל אותו לא הייתה בנמצא, והרחוב לא היווה אופציה. במשך התקופה משך אביו בחוטים בנסיון לסדר אותו בישיבה אחרת, וזו בסופו של דבר נמצאה. ישיבה מה שנקרא "בינונית ומטה", אך ישיבה. גם המעט הזה הושג רק תודות לקשרי האב ולא לכישורי הבן...

* * *

"הבחור החשוב שלומי" לא היווה מליצה כלל וכלל. אל הישיבה החדשה נכנס ברגל ימין ובהחלטה אמיצה להשתנות. מסתבר שחודשי השעמום בבית הותירו לו זמן מספיק לעריכת חשבון נפש נוקב. חשבון שאת תוצאותיו החיוביות הגיש כעת. הבחור החל ללמוד בשטייגן, להתפלל בדבקות ולהתנהג כילד טוב ירושלים - כביכול נכנס בו דיבוק טוב.

עם סיום שנות הלימוד בישיבה קטנה היה המסלול פתוח עבורו להתקבל לישיבה גדולה וטובה, ולהמשיך בהתעלות בה החל. שנים טובות ופוריות חלפו עליו עד ש...

עד שהשדכן הראשון הציע את ההצעה הראשונה. בטחונו העצמי של שלומי בנוגע להשגת שידוך היה מושלם. אופטימיות מילאה את כל ישותו. בחור מצוין, משפחה מיוחסת ו"מקושרת". מה חסר לו?

רק לאחר שהשידוך השלישי נפל באופן כה מפתיע הבין שלומי שדברים בגו. מסתבר שה"תיק" מהישיבה לצעירים רדף אותו. כל משפחה ששמעה על החודשים הארוכים בהם שהה בבית ללא ישיבה, הסיקה את המסקנה המתבקשת. נכון, הן שוכנעו שכיום הבחור הינו הטוב שבטובים. אך למה להם לא לקחת בחור אחר שגם בעבר היה הטוב שבטובים?

חבריו החלו להתארס בשרשרת, והוא ממתין. מידי פעם הוזמן לברית אצל אחד מחבריו הקרובים. ביום בהיר גילה שחברו כבר עושה חלאק'ה. ופחד עמוק התחפר אצלו בלב: **האם גם לבר מצווה של בן חברי אגיע כרווק?!**

אם לא די בכך הרי שדבר נוסף לחץ עליו. שלומי היווה "גיבנת" לא נעימה לשורה של אחים ואחיות שהמתינו אחריו בבית. ממרומי גילו בן עשרים ושמונה השנים השקיף על אחיו ואחיותיו שתקועים רק בגללו! השהייה בבית הייתה עבורו חוויה קשה, וגם בישיבה לא הרגיש ה"עלטרער הנצחי" נעים.

השבר הרגשי העמוק שלח אותו צפונה, לאחד מציוני הצדיקים. שם, במקום הקדוש, נפתח סכר הדמעות. הכל נשפך החוצה במשך כמה שעות רצופות! הוקל לו והוא חזר לישיבה.

* * *

"אתה יודע?" היה זה השווער של שלומי שסיפר לו על